

FILOZOFIE

Patru ani de filozofie

Cînd am primit amabila invitație *ab urbe condita* a *Dilematecii* de a recenza lunar filozofia, mi-am imaginat acest puls ritmic ca pe un efort de a înțelege, pe de o parte, dacă se poate cu adevărat ceva în filozofia românească la nivelul unei colecții particulare de opinii fără nici o legătură între ele, dar și, pe de altă parte, dacă din această colecție se naște natural un concept universal menit să trezească admirația absolută oricui îl înțelege. Aceste două intenții mi se păreau necesare și mă făceau să mă iubesc din două motive: pe de o parte, trăiam cu conștiința liniștită că *văd și dau seama* de ceea ce se întîmplă în spațiul public pe care îl frecventez și, pe de altă parte, trăiam cu sentimentul datoriei împlinite de a ordona într-un sens sau altul cîteva lecturi care îmi provocau o reacție ce nu se îndura să rămînă nescrisă. Tot acest exercițiu, în fond, l-am asumat ca pe o foarte modestă contribuție la ceea ce face, de mai mulți ani decît mine, colegul meu Cristian Ciocan, prin celebrul (deja) *newsletter* de filozofie românească, ce a devenit între timp un reper de neocolit.

Nu știu cît am izbutit să îmi onorez angajamentul la primul nivel, al colecției particulare de cărți analizate. Dar sînt sigur că la al doilea nivel nu am reușit nimic, întrucît nu am văzut o legătură universală apărută spontan, așa cum o căutam inițial. De aceea fac exercițiul de respirație/reper pe drum în această lună: pentru a gândi universalul celor patru ani trecuți. Nu știu cîte cărți au „scăpat” fatalmente, dar am reușit să scriu despre cîteva din mai multe categorii. Astfel, am ocolit „cărțile de plastic” (deși citesc pasional rubrica dragei noastre Ioana Bot) pentru că șirul lor imens nu face decît să otrăvească

viața noastră academică, să stoarcă abil bani publici și să infesteze universitățile, fără ca analiza lor să mai fi lăsat loc și pentru analize onorabile. Dimpotrivă, am vorbit despre eforturile de recuperare a textelor timpurii de filozofie românească și analizele de vocabular filozofic (I. Oprea, A. Michiduță). Am scris despre culegeri de texte scripitoare pe care colegii mei le mai adună într-o carte fără miza unei cărți programate (M. Neamțu, C. Mihali) sau despre volume *festschrift* (A. Codoban). M-am aruncat asupra celor cîteva volume cu o teză unică, determinabilă, care organizau concepte făcînd în fond *filozofie*, vizibile ca un vîrf de lance surprins în aplecarea lui războinică: M. Petreu, H.-R. Patapievici, A. Cornea, Ș. Afloroaei. Am scris cu mare plăcere despre exegeze care fac onoare unei tinere generații: C. Ciocan și C. Ferentz despre Heidegger, M. Axinciuc despre Maimonide, N. Turcan despre Cioran, A. Manolescu despre Cusanus, L. Dragomir despre Șora, G. Chindea despre Plotin sau L. Pamfil despre Noica. Am sărbătorit comentînd traducerile lui A. Cornea din Aristotel sau Plotin și laudîndu-mi fără pic de bun-simț aparițiile „Bibliotecii medievale”: Abelard, Toma sau *Fiziologul latin*. Dar mi-am și umplut rubrica cu delicii de tipul lui Bredekamp sau Agamben, profitînd de apariția unor versiuni locale.

Iar acum, există universalul? Nu. În toate acestea, doar *eu sînt cel ce nu văd* aerul unei școli, a unei întrebări nelămurite și infinite care să alimenteze cărți deosebite. Nu văd suprapunerea atît de necesară dintre universități și direcții de gîndire. Probabil pentru că știm să formăm gînditori singulari, dar nu știm să formăm medii de gîndire. Aceasta pentru că disprețuim încă traducerile de filozofie clasică, singurele care pot crea asemenea medii prin interpretări deschise și polemice, cu ele, *vizibile*, la mijloc. Iar dacă tot am construit această respirație pe definiția universalului la Boetius, maestrul lui mă constrînge să gîndesc viitorul, neapărat, sub forma unei bătălii navale.

Alexander Baumgarten